

IX. SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

SMJERNICE ZA PONAVLJANJE – «SOCIJALNA PSIHOLOGIJA»

1. Područje bavljenja socijalne psihologije!
2. Definiraj pojam grupe!
3. Navedi i objasni tri odrednice grupe!
 1. Objasni što su i kako nastaju uloge u grupi!
 2. Opiši istraživanje „Koliko snažno uloga određuje nečije ponašanje!
 3. Što su grupne norme?
 4. Objasni grupnu kohezivnost!
 5. Što je sociogram?
 6. Objasni dvije vrste vođa!
7. Navedi i objasni zakonitosti formiranja prvih utisaka (dojma) – ne zaboraviti stereotip i halo efekt!
8. Što je stav?
9. Objasni psihološku strukturu stava (komponente stava)!
10. Objasni kognitivnu disonancu i kako iz nje najčešće izlazimo!
11. Što je predrasuda (odnos stereotipa i predrasude)?
12. Definiraj agresivno ponašanje?
13. Objasni tri podjele agresivnosti (pasivna-aktivna, verbalna-neverbalna, direktna-pomaknuta)!
14. Izvori agresivnosti (psihološki, biološki, socijalni)!
15. Opiši Sherifov eksperiment o sukobima među grupama!
16. Što je to fundamentalna atribucijska pogreška?
17. Objasni pojam socijalne facilitacije!
18. Objasni pojam socijalne inhibicije!
19. Objasni pojave socijalnog besposličarenja i difuzije odgovornosti!
20. Što je to konformiranje – opiši Aschov eksperiment!

PITANJA IZ „SOCIJALNE PSIHOLOGIJE“ KOJA SU DIO NACIONALNIH ISPITA, OGLEDNIH INAČICA DRŽAVNIH MATURA, PROBNE DRŽAVNE MATURE I DRŽAVNE MATURE:

2007 LIPANJ – NACIONALNI ISPITI

NEMA PITANJA IZ SOCIJALNE PSIHOLOGIJE

2007 RUJAN – RADNA INAČICA DRŽAVNE MATURE

1. Pojava da u prisutnosti drugih ljudi postizemo bolji učinak u nekoj aktivnosti zove se:
 - a) socijalna interferencija
 - b) socijalna facilitacija
 - c) difuzija odgovornosti
 - d) konformizam
2. Socijalna psihologija proučava utjecaj:
 - a) motivacije na učenje
 - b) grupe na formiranje stavova
 - c) motivacije na radni učinak
 - d) odgojnog stila roditelja na ponašanje

3. Poveži pojam i njegovo obilježje:

a) selektivna percepcija	1. pozitivan ili negativan odnos prema nekoj pojavi
b) stav	2. brže učenje sadržaja u skladu sa stavom
c) predrasuda	3. prosudba pojedinca na temelju pripadnosti grupi
	4. izražene negativna emocionalna komponenta

4. Osoba zna da je pušenje štetno za zdravlje i strah ju je štetnih posljedica, no svejedno puši. Kako nazivamo ovaj odnos između stava i ponašanja?

5. Svi mesari su debeli. Svi crnci su muzikalni. Kako u socijalnoj psihologiji nazivamo ovakve izjave?

6. Opiši kako je Asch ispitivao konformizam.

2008 NACIONALNI ISPIT

NEMA PITANJA IZ SOCIJALNE PSIHOLOGIJE!

2009-OGLEDNI ISPIT

7. Kako se zove pojava da u prisutnosti drugih ljudi postignemo bolji učinak u nekoj aktivnosti?

- A) socijalna interferencija
- B) socijalna facilitacija
- C) difuzija odgovornosti
- D) konformizam

8. Socijalna psihologija proučava utjecaj:

- A) motivacije na učenje
- B) skupine na formiranje stavova
- C) motivacije na radni učinak
- D) odgojnoga stila roditelja na ponašanje

9. Marina je uvjerena da je svaka smrtna kazna nehumana i nepravedna. Ona osjeća nelagodu pri samoj pomisli da smrtna kazna postoji u suvremenome društvu i često sudjeluje u radu humanitarnih udruga koje organiziraju potpisivanje peticija za ukidanje smrtne kazne.

Iz gore navedenog teksta navedite rečenicu ili dio rečenice koji ukazuje na akcijsku sastavnicu (komponentu) stava.

10. Iz gore navedenog teksta navedite rečenicu ili dio rečenice koji ukazuje na akcijsku sastavnicu (komponentu) stava.

11. Navedite objekt stava u ovome primjeru.

12. Navedite kako Marinin stav prema smrtnoj kazni može utjecati na njezinu percepciju.

13. Imenujte metodu kojom u kraćem vremenu možemo saznati mišljenje većeg broja ljudi o smrtnoj kazni.

14. Rabeći ovaj ili neki drugi primjer ukratko objasnite zašto ponekad mijenjamo stavove u skladu sa svojim ponašanjem.

15. Osoba zna da je pušenje štetno za zdravlje i strah ju je štetnih posljedica, no svejedno puši. Kako se naziva ovaj odnos između stava i ponašanja?

16. Svi mesari su debeli.

Svi crnci su muzikalni.

Kako u socijalnoj psihologiji nazivamo ovakve izjave?

17. „Žene nisu sposobne za rukovodeća radna mjesta?“ kako se naziva ova vrsta stava?

18. Ivana i Marko sudjeluju svake subote u radu jedne humanitarne organizacije koja pomaže siromašnim ljudima i za to ne dobivaju nikakvu naknadu. Kako se u socijalnoj psihologiji zove takvo ponašanje?

2009 – PROBNA DRŽAVNA MATURA

19. Kako bismo mogli donositi valjane zaključke na temelju provedenog anketnog ispitivanja osobito je važno da uzorak bude sastavljen:
- A. od istog broja muških i ženskih ispitanika
 - B. od ispitanika koji dobro reprezentiraju populaciju
 - C. od sličnih ispitanika
 - D. od dobrovoljnih ispitanika
20. Socijalni psiholog prvenstveno je zainteresiran za objašnjavanje:
- A. individualnih razlika u motivaciji pri radu
 - B. psihičkih poremećaja u pojedinaca
 - C. problema učenja u odrasloj dobi
 - D. nasilničkog ponašanja pojedinca u skupini

2010 -DRŽAVNA MATURA

21. Koji je socijalni psiholog proveo istraživanje u kojem je pokazao kako nastaje sukob među grupama?
- A. S. Milgram
 - B. A. Bandura
 - C. M. Sherif
 - D. S. Asch
22. Pred komisijom polažete važan ispit. Gradivo **niste** jako dobro naučili, ali pred komisijom pokazujete još manje znanja nego kod kuće kad ste ponavljali. Kako se naziva ova pojava?
- A. difuzija odgovornosti
 - B. socijalna interferencija
 - C. socijalna facilitacija
 - D. efekt promatrača
23. Koja dva bitna obilježja Milu i njezine poznanike čine grupom?
24. Rabeći primjer iz teksta, mehanizmima socijalnoga utjecaja objasnite zašto se ponašanje osobe u individualnome kontaktu može bitno razlikovati od njezina ponašanja u grupi. (Mila je vedra, vesela i otvorena osoba. S nekolicinom vršnjaka upoznala se preko *Facebooka*. Žele smanjiti nasilje među mladima. Čuju se gotovo svakodnevno, a sastaju se jednom tjedno. Pokrenuli su različite akcije. Jedna od njih je da žrtve nasilja razgovaraju sa svojim vršnjacima koji su nasilnici. Osobito je dojmljiv bio razgovor s dječakom kojega je napala skupina nepoznatih mladića. Od toga događaja on ima stalne noćne more, strahove i prisilne misli. Njegovom su pričom mladi nasilnici bili potreseni. Začudujuće je to da su mnogi nasilnici u individualnome kontaktu dragi i suosjećajni ljudi, ne mnogo različiti od svojih žrtava. Mila vjeruje da svijet može biti bolje i pravednije mjesto ako se svi potrudimo i poštujemo moralna načela. Iako Milini roditelji smatraju da Mila ne će promijeniti svijet i da je život pun prepreka i kompromisa, podržavaju je u njezinoj akciji. Ponosni su da je izrasla u takvu djevojku. Tomu je pridonio i njihov odgoj pun ljubavi i topline, ali uz poštivanje dogovora i postavljenih pravila.
25. O kakvoj se agresiji radi kada Vam roditelj odbije dati novac za koncert zbog neispunjenih obveza, a Vi prilikom ulaska u svoju sobu snažno zalupite vratima?
26. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva pojava da uvjerenje učiteljice o pojedinim učenicima utječe na rezultate koje oni postižu?
27. Poslodavac ima predrasude prema ženama i onemogućuje im napredovanje u poslu. Kako se naziva ovaj oblik ponašanja?

DRŽAVNA MATURA 2010./2011.- ljetni rok

28. U povijesti SAD-a ljudi crne boje kože nisu smjeli ići u iste škole s ljudima bijele boje kože. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva ovakvo ponašanje bijelaca prema

crncima?

- A. stereotip
- B. diskriminacija
- C. autoritarno ponašanje
- D. prosocijalno ponašanje

29. Košarkaš na treninzima ima postotak ubačenih koševa 45%, a na utakmicama pred publikom 30%. Kako se naziva ova pojava?

- A. difuzija odgovornosti
- B. socijalna interferencija
- C. socijalna facilitacija
- D. efekt promatrača

30. Kojom se pojavom u socijalnoj psihologiji objašnjava da je učinak grupe često lošiji od očekivanoga?

31. Kako se naziva pojava kada na nastavnikovo ocjenjivanje djeluje opći dojam o učeniku?

32. Koji je psihosocijalni motiv razvijen kod učenika koji se stalno želi isticati, sudjelovati na svim natjecanjima i biti najbolji?

33. Kako se naziva vrsta socijalnoga utjecaja kojom se može objasniti zašto blizanci bolje jedu u skupini vrtićke djece nego kada su sami?

34. Na kraju sindikalnoga sastanka radnici su odlučili da ne će tražiti povećanje plaće za 5% kao što su na početku namjeravali, već za 25%.

Kako se naziva ova vrsta grupnoga utjecaja?

35. Na primjeru navedite tri koraka u rješavanju sukoba

DRŽAVNA MATURA 2010./2011. - jesenski rok

36. U kojoj će grupi individualni učinak u zajedničkoj aktivnosti biti najveći?

- A. u grupi s dvama članovima
- B. u grupi s četirima članovima
- C. u grupi s osam članova
- D. u grupi sa šesnaest članova

37. Kako se naziva pojava da nastavnikova očekivanja od učenika utječu na njihova postignuća?

- A. predrasuda
- B. kognitivna disonanca
- C. samoispunjavajuće proročanstvo
- D. diskriminacija

38. Prilikom izbora odredišta maturalnoga putovanja Davorov razred podijelio se u dva suprotna tabora. Davor i njegovi prijatelji željeli su u Grčku, a druga skupina u Španjolsku. Dijelu učenika u razredu bilo je svejedno kamo će putovati, ali nakon razgovora i uvjeravanja od strane drugih učenika, oni su se priklonili jednomu od tabora. Danima se u razredu raspravljalo, argumentiralo, nadmudrivalo i pozivalo na demokraciju i slobodu izbora. Jedni drugima pripisivali su netoleranciju, zlobu i svadljivost. Nikako nisu mogli prihvatiti i uvažiti različite želje i mišljenja. Davor se pitao je li uopće moguć dogovor između toliko različitih ljudi. Dio učenika iz njegove grupe bio je čak spreman pristati na putovanje u Španjolsku pod uvjetom da agencija smanji cijenu. No, nakon zajedničkoga sastanka njihove grupe odlučili su da u Španjolsku ne žele ići ni ako im agencija da besplatno putovanje. Nakon što je većina učenika zbog sukoba počela patiti od bolova u trbuhu i glavobolja, konačno je dogovoreno da tajno glasuju i da putuju gdje većina odluči. Za vrijeme prebrojavanja glasova Davor je primijetio da je ispaio jedan glasački listić. Na njemu je bio glas za Španjolsku. Malo se dvoumio, a onda ga je stavio na hrpu za prebrojavanje.

Kojim se mehanizmom socijalnoga utjecaja objašnjava priklanjanje „neutralnih” učenika jednomu od učeničkih tabora?

39. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva proces kojim se nastoji ponašanje ljudi

objasniti njihovim trajnim osobinama, a ne situacijom?

40. Dio učenika koji je želio ići u Grčku bio je spreman pristati na putovanje u Španjolsku pod uvjetom da agencija smanji cijenu. No, nakon zajedničkoga sastanka njihove grupe odlučili su da ne žele ići u Španjolsku ni ako im agencija da besplatno putovanje. Kako se naziva pojava u socijalnoj psihologiji kada su odluke grupe ekstremnije od odluka pojedinca?

41. Na kojim je ispitanicima Sherif proveo eksperiment u prirodnim uvjetima kojim je pokazao kako nastaje sukob između dviju skupina?

42. Navedite tri koraka u rješavanju sukoba.

OGLEDNI PRIMJER -jesen 2011

43. U povijesti SAD-a ljudi crne boje kože nisu smjeli ići u iste škole s ljudima bijele boje kože. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva ovakvo ponašanje bijelaca prema crncima?

A. stereotip

B. diskriminacija

C. autoritarno ponašanje

D. prosocijalno ponašanje

44. Prošao je i taj ponedjeljak, moj najteži školski dan. Na satu Biologije morao sam birati između dviju tema za individualni seminarski rad i teško sam odlučio koja mi je manje zahtjevnija. No, i to je bolje od grupnoga seminarskoga rada. Prošli put nitko od članova moje grupe nije svoj dio posla napravio kako treba i pošteno smo se osramotili. Fizika je bila zanimljiva, rješavali smo problemske zadatke i potpuno sam se udubio u njih. Mislim da mi je jedna mozgovna polutka radila sto na sat. Na Latinskome jeziku učili smo mnogo novih riječi, ali na sreću poznate su mi iz Talijanskoga jezika pa ću ih brzo naučiti. Na Povijesti je bilo ispitivanje. Marko nije najbolje znao, ali nastavnik zna da je on naš najbolji i najmarljiviji učenik pa mu je svejedno dao odličan. Meni tip i nije pretjerano simpatičan. Stalno se hoće isticati, sudjelovati na svim natjecanjima i biti najbolji. Na satu Hrvatskoga jezika pisali smo zadaćnicu. To mi oduvijek dobro ide, na jednu temu mogu napisati mnogo različitih sastavaka. Šesti školski sat bio sam tako umoran da sam kraj Kemije jedva dočekao budan. Više se uopće ne sjećam kada je nastavnica najavila test ili možda usmeno ispitivanje. Kojom se pojavom u socijalnoj psihologiji objašnjava da je učinak grupe često lošiji od očekivanoga?

45. povezano s tekstom iz 44. pitanja

Kako se naziva pojava kada na nastavnikovo ocjenjivanje djeluje opći dojam o učeniku?

46. Tina i Robert su prije dva tjedna postali roditelji male Eme. Već imaju petogodišnje jednojajčane blizance. Ema redovito spava i jede, rijetko plače i to samo kada je gladna ili mokra. Pedijatar im je rekao da već vidi da je i Ema „lako dijete” kao i njihovi blizanci. Blizanci su dobro prihvatili sestricu iako su u početku negodovali jer se roditelji nisu stigli igrati s njima. Oni su jako radoznali, vole isprobavati sve što je novo i stalno smišljaju neke igre. Trenutačno su u fazi kada im je najdraže pretvarati se da su astronauti i vozači utrka. Sa sobom svuda nose svoje medvjediće i pričaju s njima. Uvijek kada imaju obroke, stol mora biti postavljen i za njihove ljubimce. Blizanci kod kuće malo jedu, ali zato kada su u društvu vršnjaka u vrtiću imaju izvrstan apetit.

Kako se naziva vrsta socijalnoga utjecaja kojom se može objasniti zašto blizanci bolje jedu u skupini vrtićke djece nego kada su sami?

DRŽAVNA MATURA-ljeto 2012.

47. Što je kognitivna disonanca?

A. pojava negativnog stava prema ostatku društva

B. pojava neusklađenosti stava u odnosu na društvene norme

C. pojava neusklađenosti ponašanja i stava

A. pojava pobune protiv određenih društvenih autoriteta

48. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva pojednostavljeno mišljenje koje domaći stanovnici imaju o turistima iz pojedinih zemalja?
49. Učenik kod kuće uvijek bolje recitira naučenu pjesmu nego kada to čini pred cijelim razrednim odjelom. Kako se naziva ova vrsta socijalnog utjecaja koja učeniku otežava izvedbu pred razrednim odjelom?
50. Nakon što su čuli da većina učenika iz njihova razreda ide na koncert popularne rock-grupe i ostali su im se odlučili priključiti. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva ova vrsta socijalnog utjecaja?

DRŽAVNA MATURA -jesen 2012

51. Tenisač na treningu ima uspješnost prvog servisa 45%.
Kolika će mu biti uspješnost prvog servisa u meču na kojem nazoči publika?
- A. manja od 45%
B. 45%
C. 50%
D. veća od 50%
52. Kako se naziva sposobnost uživanja u tuđe emocionalno stanje?
53. Kako se naziva ponašanje kojem je cilj nekom nanijeti štetu?
54. Kojom se vrstom socijalnog utjecaja može objasniti da ranjenom štenetu nitko od ljudi nije priskočio u pomoć?
55. Kako se naziva stanje izazvano kod dijela ljudi koji su se protivili agresivnom ponašanju, no unatoč tomu nisu učinili ništa kako bi zaustavili agresivnog dječaka?
56. Branko je vedar i komunikativan adolescent koji jako voli pse i vrlo im je privržen. Zna mnogo informacija o različitim pasminama i vrlo je detaljno proučio njihove navike. Svakog psa kojeg nađe na ulici udomi. Njegovi roditelji nisu presretni s punom kućom životinja, a Branko nikako ne može razumjeti kako oni ne vole životinje jednako kao i on. No, Branko zna da je miljenik svojih roditelja i da uvijek na kraju ispadne onako kako on želi. Jučer je kući donio izglednjelo i ranjeno štene kojemu nitko od ljudi koji su ga gledali na ulici nije priskočio u pomoć. Dapače, nisu ni pokušali spriječiti dječaka koji ga je gađao kamenjem iako su neki od njih izražavali nelagodu zatvaranjem očiju i okretanjem glave. Branko ne može podnijeti patnju životinja i ljudi i uvijek pomaže. Iduće godine upisat će psihologiju jer želi proučavati ponašanje ljudi i životinja.
Navedite tri komponente stava i svaku potkrijepite primjerom na temelju Brankova stava prema psima.

DRŽAVNA MATURA – ljeto 2013.

57. Što je Solomon Asch istraživao u svojem eksperimentu u kojemu je od ispitanika tražio da procjenjuju dužine linija?
- A. difuziju odgovornosti
B. percepciju
C. grupnu polarizaciju
D. konformizam
58. Marija već godinu dana pati od depresije. Njezin psihoterapeut usmjerava je na trenutačno iskustvo i potiče je da preuzme odgovornost za svoje postupke i doživljava. Smatra da će joj time pomoći da se razvije u samoaktualiziranu osobu. Mariju brine što se sa svojim sinom Josipom svađa oko sitnica. Navršio je 15 godina, glas mu se produbio, a i brada mu je već počela rasti. Većinu svojega vremena provodi u razgovoru i druženju s vršnjacima. Mariji se ne sviđa što se Josip često povodi za ponašanjem i uvjerenjima svojih vršnjaka. Josip nju i sve odrasle osobe smatra dosadnima i staromodnima. On ne razumije zašto Marija ne voli glasnu glazbu i noćne izlaske.
Kojim se pojmom iz socijalne psihologije može objasniti da se Marijin sin često

povodi za ponašanjem i uvjerenjima svojih vršnjaka?

59. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva mišljenje Marijina sina o svim odraslima kao dosadnima i staromodnima?

60. Koje se obilježje mišljenja kod Josipa očituje u tome što ne razumije da svi ljudi ne razmišljaju na isti način kao i on?

61. Ivo je vidio da je učenik kojega ne voli pao i da ne može ustati. Namjerno mu nije pomogao. Kako se naziva ta vrsta agresije?

62. Navedite tri komponente stava i objasnite ih na primjeru negativnoga stava prema društvenim mrežama, primjerice, facebooku.

DRŽAVNA MATURA – jesen 2013.

63. Što od navedenoga dovodi do kognitivne disonance?

A. negativan stav prema ostatku društva

B. neusklađenost stava i društvenih normi

C. neusklađenost ponašanja i stava

D. negativan stav prema autoritetu

64. Marko je student koji trenira rukomet. Često putuje s klubom. On inače voli putovati, znatiželjan je, uživa isprobavati nove stvari i ima široke interese. Jedini problem mu predstavljaju putovanja zrakoplovom jer se jako boji letenja i ne može ni ući u zrakoplov. S prijateljima iz kluba voli raspravljati o različitim političkim temama. Razgovarali su i kako će glasovati na referendumu o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. On se dobro informirao pa je znao koje su zemlje članice, koje obveze imaju te koje su prednosti i nedostaci Europske unije. Volio bi da se Hrvatska na taj način poveže s Europom. Neki njegovi kolege imali su negativan stav iako su imali mnogo površnih i netočnih informacija o Europskoj uniji. Dio njih smatrao je da ni ne mora glasovati jer će ionako dosta ljudi izaći na referendum. No, Marko je izašao na referendum jer je smatrao da je to njegova građanska obveza.

Kako se u socijalnoj psihologiji naziva negativan stav Markovih kolega o Europskoj uniji formiran na temelju površnih i netočnih informacija?

65. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva pojava da dio Markovih prijatelja **ne želi** glasovati jer će ionako dosta ljudi izaći na referendum?

66. Navedite tri komponente stava. Za svaku komponentu prepisite iz teksta rečenicu koja je ilustrira na temelju Markova stava prema Europskoj uniji.

67. Navedite i opišite tri vrste socijalnoga učenja.

68. Kako se naziva pojednostavljeno i uopćeno mišljenje da se dječaci trebaju igrati automobilima i puškama, a djevojčice lutkama i setovima za kuhanje?

DRŽAVNA MATURA – ljeto 2014

69. Kako se naziva pojava koja se sastoji u tome da pojedinac u prisutnosti drugih postiže bolji rezultat u poslu kojim se bavi?

66. Mara pohađa srednju školu i loša je učenica. Ne pokazuje nikakvu želju za uspjehom u školi ili u bilo kojemu drugom području. Svoje radne obveze često zaboravlja i ne obavlja ih na vrijeme. Maru su nedostatak motivacije, česta potištenost i pesimizam naveli da zatraži pomoć psihologa. On je razgovarao s Marom, primijenio je više testova, između kojih i test s nejasnim slikama, te dijagnosticirao depresiju. Predložio joj je hitan početak terapije. Takva je dijagnoza šokirala Marine roditelje koji su joj odmalena pružali puno pozornosti, ispunjavali želje i sve dopuštali da bi bila sretna. Mara se u školi ne osjeća prihvaćenom. Njezini je kolege često ismijavaju i vrijeđaju zbog crne odjeće i *heavy metal* glazbe koju sluša. Ljude takva stila oblačenja i glazbenoga ukusa smatraju nedruštvenima i neprilagodljivima. Smatraju da se

mora promijeniti ako želi da je prime u društvo. No, Mara obožava *heavy metal* glazbu i voli instrumente koji u njoj dominiraju. Zna mnogo sastava koji sviraju tu glazbu i razumije tekstove pjesama. Često je sluša i ide na koncerte. Kolege iz razreda ismijavaju i vrijeđaju Maru. Kako se naziva takva vrsta njihova ponašanja?

71. Kako se naziva vrsta negativnoga stava na temelju kojega okolina smatra ljude Marina stila oblačenja i glazbenoga ukusa nedruštvenima i neprilagodljivima?

72. Kako se naziva vrsta socijalnoga utjecaja kojemu je izložena Mara i kojim joj vršnjaci uvjetuju da se promijeni kako bi je prihvatili?

73. Na temelju Marina stava prema heavy metal glazbi navedite od kojih se triju komponenata sastoje stavovi. Prepišite odgovarajuće dijelove teksta koji objašnjavaju te komponente.

DRŽAVNA MATURA – jesen 2014

74. Zbog koje vrste socijalnoga utjecaja voditelj u svojoj prvoj emisiji uživo čini više pogrešaka nego na probama?

75. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva procjena Aninih prijatelja koji su na temelju općega dojma doživjeli Anu kao dobru i kreativnu osobu?

76. Šesnaestogodišnja učenica Ana u zračnoj luci iščekuje let za Pariz. Želi posjetiti muzej Louvre u Parizu jer se bavi slikarstvom. Usprkos tomu što joj se ispunjavala životna želja, bila je vidno uznemirena jer je imala vrlo izražen strah od letenja zrakoplovom. Osjećala se mnogo bolje kada je u zračnu luku došla grupa njezinih prijatelja. Prijateljica joj je rekla da razumije njezin strah i da će u zrakoplovu sjediti pored nje i zabavljati je. Ana i njezini prijatelji su vrlo složna i povezana grupa. Tijekom posljednjih triju mjeseci svakodnevno su se družili. Organizirali su brojne aktivnosti i izložbe u školi. Iako ih je Ana upoznala tek dolaskom u srednju školu, brzo se sprijateljila s njima jer je oduvijek bila druželjubiva i vedra osoba. Odmah je ostavila pozitivan dojam na prijatelje pa su zaključili da je ona dobra i kreativna djevojka.

Navedite tri obilježja grupe koja se opisuju u tekstu te ih potkrijepite odgovarajućom rečenicom iz teksta.

77. Koju komponentu stava predstavlja znanje o makrobiotičkoj prehrani te o pozitivnim učincima te prehrane na ljudski organizam?

Odgovori:

1. *b*

2. *b*

3. *a 2*

b 1

c 3

4. *kognitivna disonanca*

5. *stereotipi*

6. *Asch je ispitivao konformizam tako da ispitanici nisu bili svjesni da su dio skupine ispitanika s kojima su dogovorene reakcije tj. odgovori u određenim situacijama. Ispitanik se dovodio u situacije gdje su svi ostali sudionici eksperimenta odgovarali na dogovoreni način – netočne odgovore. Pitanja su se donosila na jednostavne perceptivne zadatke procjene dužine nekoliko crta. U velikom broju slučajeva ispitanici su se priklonili ostalim ispitanicima koji su davali pogrešne odgovore.*

7. *B*

8. *B*

9. *često sudjeluje u radu humanitarnih udruga*

10. uvjerena je da se svaka smrtna kazna nehumana i nepravedna
11. smrtna kazna
12. Na percepciju utječe veliki broj psiholoških činioca, a među njima su i stavovi. Npr. njezin negativni stav o smrtnoj kazni djelovat će na selektivnost percepcije-tako da će prihvaćati informacije koje potvrđuju njezin stav, a neće percipirati ono što ne potvrđuje njezin stav...
13. anketa
14. ponekad mijenjamo stavove u skladu s našim ponašanjem jer zbog različitih, najčešće socijalnih pritisaka „moramo“ se ponašati na način koji ne odgovara našem stavu. Tada nam je najlakše izaći iz te kognitivne disonance da promijenimo tj. prilagodimo stav ponašanju. Npr. Stalo nam je da pripadamo nekoj grupi u kojoj su svi za smrtnu kaznu i ne prihvaćaju nas ako imamo suprotno mišljenje....
15. Kognitivna disonanca
16. stereotipi
17. predrasuda?
18. prosocijalno ponašanje
19. B
20. D
21. C.) M. Sherif
22. B.) socijalna interferencija
23. Navedena su dva obilježja ili su izdvojene rečenice koje su u vezi s ciljem i međusobnom interakcijom grupe.
Točan odgovor
Kombinacija dvaju navedenih obilježja:
zajednički cilj, međusobna interakcija, zajedničko djelovanje (akcija), zajednički interes, zajednički stavovi o nasilju, grupna kohezivnost, zajedničko provođenje vremena (sastanci), grupne norme, komunikacija putem Facebooka, međusobna zavisnost, , rješavanje istog problema
Iz teksta su izdvojene rečenice koje ukazuju na bitna obilježja grupe, npr. „Telja im je smanjenje nasilja među mladima. Čuju se gotovo svakodnevno, a sastaju se jednom tjedno.“
24. Točan odgovor
Ponašanje pojedinca u grupi mijenja se zbog konformizma. On želi da ga grupa prihvati i da se ne razlikuje od nje. Isto tako grupa može vršiti pritisak na njega pa ako se ne pridržava određenih normi može ga izbaciti iz grupe, fizički ili psihički ga maltretirati. U grupi pojedinac osjeća manju osobnu odgovornost za ono što radi zbog difuzije odgovornosti (što je veći broj članova manji je osjećaj osobne odgovornosti) i deindividualizacije - smanjena svijest o sebi sebi kao pojedincu tj. osobi s vlastitim stavovima, mišljenjem i odgovornošću. U grupi su često odluke koje se donose ekstremnije od pojedinačnih, npr. pojedinci koji se žele verbalno plašiti druge ljude, u grupi mogu donijeti odluku o fizičkom napadu na njih.
25. Pomaknuta agresija;
26. Proročanstvo koje se samo ostvaruje; samoispunjavajuće proročanstvo; pigmalion efekt.
27. (Spolna) diskriminacija
28. B
29. B
30. socijalnim zabušavanjem, difuzijom odgovornosti
31. Halo efekt, efekt aureole
32. motiv za postignućem
33. Grupna facilitacija.
34. Grupna polarizacija.
35. **3 boda** Na primjeru su točno navedena 3 koraka u rješavanju sukoba
Primjer točnog odgovora
Došlo je do sukoba učenika i profesora u jednoj osnovnoj školi zbog discipline.
Koraci u rješavanju sukoba su sljedeći:

1. postupno popuštanje – i učenici i profesori moraju odustati od nekih svojih oblika ponašanja i ciljeva. Na primjer – učenici neće više remetiti disciplinu, a profesori će odustati od strogih kazni i prijetnja

2. komuniciranje – učenici i profesori će se nalaziti jednom tjedno i razgovarati o problemima i zajedničkim interesima.

3. pronalaženje zajedničkih ciljeva- učenici i profesori će dogovarati zajedničke akcije u kojima će zajedničkim radom postići ciljeve koji ih vesele (dogovoriti će zajedničko uređivanje prostora škole).

2 boda Na primjeru su točno navedena 2 koraka u rješavanju sukoba
Na primjeru su navedena 3 koraka u rješavanju sukoba, ali su neprecizno opisani.

1 bod Na primjeru je naveden 1 korak u rješavanju sukoba.
Na primjeru su navedena 2 ili 3 koraka u rješavanju sukoba, ali postoje netočnosti u opisu ili danom primjeru.
Navedena su tri koraka u rješavanju sukoba, ali bez primjera.

0 bodova Nije odgovoreno.
Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

36. A.) u grupi s dvama članovima

37. C.) samoispunjavajuće proročanstvo

38. **2 boda**
Primjer točnog odgovora
Konformizam

1 bod Socijalni pritisak

39. **2 boda**-Socijalna atribucija, atribucija

1 bod- Osnovna atribucijska pogreška

40. **2 boda** Primjer točnog odgovora
Grupna polarizacija; polarizacija

1 bod Pojava da su odlike grupe ekstremnije od prosječnih pojedinačnih odluka.

41. **2 boda** Primjer točnog odgovora
Na skautima; na dječacima; na dvije grupe dječaka

42. **3 boda**
Točno su navedena sva tri koraka u rješavanju sukoba.

Primjer točnog odgovora

3 koraka u rješavanju sukoba su:

- ☐ Postupno popuštanje
- ☐ Komuniciranje
- ☐ Pronalaženje zajedničkih ciljeva.

2 boda
Točno su navedena dva koraka u rješavanju sukoba. Treći korak nije naveden ili je pogrešan. Svi su koraci točno navedeni, ali pogrešnim redoslijedom

1 bod
Točno je naveden jedan korak u rješavanju sukoba. Druga dva koraka su pogrešna ili nisu navedena.

0 bodova
Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

43. B

44. **2 boda** *Socijalnim zabušavanjem, (društvenim zabušavanjem), difuzijom odgovornosti, socijalnim besposličarenjem, zabušavanjem u grupi*
1 bod Zabušavanjem, besposličarenjem
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
45. **2 boda** Halo efekt, efekt aureole, učinak aureole
1 bod Nema
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
46. **2 boda** Grupna facilitacija, socijalna facilitacija, socijalno olakšavanje
1 bod Facilitacija, olakšavanje
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
47. C
48. stereotipi
49. socijalna interferencija
50. konformizam
51. A
52. empatija
53. agresivno ponašanje
54. Kojom se vrstom socijalnog utjecaja može objasniti da ranjenom štetu nitko od ljudi nije priskočio u pomoć?
55. kognitivna disonanca
56. kognitivna/spoznajana- Branko zna mnogo o raznim pasminama I vrlo je detaljno proučio njihove navike
emocionaln/afektivna-Branko jako voli pse I vrlo im je privržen
ponašajna/akcijska/konativna- Branko svakog psa kojeg nađe na ulici udomi
57. D. (konformizam)
58. **2 boda** – konformizam
1 bod – socijalnim pritiskom
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
59. **2 boda** – Stereotip
1 bod - Predrasuda
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
60. **2 boda** – Adolescentski egocentrizam, egocentrizma
1 bod – Definicija egocentrizma
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
61. **2 boda** – Pasivna agresija
1 bod – Prikrivena agresija
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
62. **3 boda** – Točno su imenovane i objašnjene tri komponente negativnog stava prema Facebooku. Primjerice:**spoznajna (kognitivna komponenta)**- osoba zna što je facebook, kako izraditi profil, ima znanja i uvjerenja kako na društvenim mrežama nisu zaštićena prava na privatnost...
- **emocionalna (afektivna) komponenta** – osobi se ne sviđa/grozi se narušavanja privatnosti na društvenim mrežama, ne sviđa joj se takav način komunikacije
- **ponašajna (konativna) komponenta** – osoba nema izrađen Facebook profil i ne posjećuje profile drugih osoba...
2 boda - Navedene su dvije komponente stava i 2 ili 3 su objašnjene na zadanom primjeru. Navede su 3 komponente stava i 1 ili 2 su objašnjene na zadanom primjeru. Navedena je jedna komponenta stava i 3 su objašnjene na zadanom primjeru.
1 bod – Navedena je 1 komponenta stava i objašnjena je na zadanom primjeru. Navedene su tri komponente stava. Objašnjene su 3 komponente stava na zadanom primjeru no nisu navedeni njihovi nazivi.
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

63. C (neusklađenost ponašanja i stava)
64. **2 boda** Predrasuda
1 bod Stereotip
0 bodova Svi ostali odgovori koji uključuju navedeno
65. **2 boda** Difuzija odgovornosti
1 bod Raspodjela odgovornosti, definicija difuzije odgovornosti
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
66. **3 boda** Navedene su 3 komponente stava i za svaku prepisana rečenica iz teksta koja ju ilustrira
Kognitivna (spoznajna) komponenta – On se dobro informirao pa je znao koje su zemlje članice, koje obveze imaju te prednosti i nedostatke Unije.
Emocionalna (afektivna) komponenta – Voli da se Hrvatska na taj način poveže s Europom
Ponašajna (konativna/akcijska) komponenta - No, Marko je izašao na referendum jer je smatrao da je to njegova obaveza.
2 boda Navedene su tri komponente stava i prepisane su 1 ili 2 rečenice
Navedene su 2 komponente stava i prepisane 2 rečenice koje ih ilustriraju
Navedena je 1 komponenta stava i prepisane su tri rečenice.
1 bod Navedena je 1 komponenta stava i prepisana je rečenica koja ju ilustrira.
Prepisane su 2 ili 3 rečenice.
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
67. **3 boda** Navedene su i opisane 3 vrste socijalnog učenja od sljedećih:
☐ MODELIRANJE - učenik promatra živi model koji najčešće ima namjeru pokazati učeniku kako se nešto radi
☐ IMITACIJA - potpuno oponašanje modela ne razumijevajući čemu služi takvo ponašanje
☐ UČENJE PROMATRANJEM - učenik vidi i uzima u obzir posljedice ponašanja modela i prema njima usklađuje ponašanje; model često ne zna da ga učenik promatra - ne nastoji namjerno promijeniti ponašanje učenika
☐ SIMBOLIČKO UČENJE - model učeniku samo opisuje riječima neko ponašanje - verbalno modeliranje
2boda Navedene su 3 vrste socijalnog učenja, a opisane su 1 ili 2 vrste.
Navedene su i opisane 2 vrste socijalnog učenja.
Navedena je 1 vrsta socijalnog učenja i opisane su 3 vrste.
1 bod Navedena je 1 ili 2 vrste socijalnog učenja i opisana je 1 vrsta.
Navedene su 2 ili 3 vrste socijalnog učenja.
Opisane su 3 vrste socijalnog učenja.
0 bodova
Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
68. **2 boda** Stereotip
1 bod Predrasuda
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
- 69.c) socijalna facilitacija
70. **2 boda** agresija, bullying; verbalna agresija, aktivna agresija, direktna (izravna agresija)
1 bod negativno socijalno ponašanje
0 bodova svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
71. **2 boda** predrasude
1 bod stereotip

0 bodova svi odgovori koji ne uključuju gore navedeno

60. **2 boda** socijalni pritisak, konformizam

1 bod pritisak

0 bodova svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno

73.3 boda – spoznajna (kognitivna) komponenta- Zna mnogo sastava koji sviraju tu glazbu i razumije tekstove pjesma

Emocionalna (efektivna) komponenta- Mara obožava heavy metal glazbu i voli instrumente koji u njoj dominiraju

Ponašajna (kontivna, akciona) komponenta – često ju sluša i ide na koncerte

2 boda- navedene tri komponente i dva ili jedan primjer

Navedene dvije komponente i dva primjera

1 bod – navedene dvije komponente s jednim ili bez primjera

Navedena jedna komponenta i jedan ili dva primjera

Prepisani primjeri bez imenovanja komponenti

0 bodova-svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno

74. **A.** zbog socijalne interferencije

75. **2 boda** halo-efekt; učinak aureole

1 bod stvaranje utisaka; logička pogreška; efekt primarnosti

0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

76. **3 boda** Navedena su 3 obilježja grupe opisana u tekstu i svako je potkrepljeno odgovarajućom rečenicom iz teksta.

☐ **zajednički cilj (slični interesi)** – Organizirali su brojne aktivnosti i izložbe u školi.

☐ **međusobna zavisnost (interakcija)** - Tijekom posljednja tri mjeseca svakodnevno su se družili.

☐ **kohezija** - Ana i njezini prijatelji su vrlo složna i povezana grupa.

2 boda Navedena su 2 ili 3 obilježja grupe i prepisane su 2 rečenice koje opisuju obilježja grupe.

Navedeno je 1 obilježje grupe i prepisane su 3 rečenice koje opisuju obilježja grupe.

Navedena su 3 obilježja grupe i prepisane su 1 ili 2 rečenice koje opisuju

Obilježja grupe.

1 bod Prepisane su 2 ili 3 rečenice koje opisuju obilježja grupe. Navedena su 2 ili 3 obilježja grupe.

Navedeno je 1 obilježje grupe i prepisana je 1 ili 2 rečenice koje opisuju obilježja grupe.

0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

77. **2 boda** kognitivnu (spoznajnu) komponentu

1 bod Dan je opisni odgovor, npr. komponentu koju čine informacije o objektu stava i prosudba obilježja objekta stava.